



## Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 09.10.2023 Accepted/Kabul: 10.06.2024 Published/Yayınlama: 30.01.2024

# Uzaktan Eğitimin Oluşturduğu Fırsatlar/Tehditler Hakkındaki Öğretmen ve Okul Yöneticisi Görüşlerinin İncelenmesi\*

Ramazan YİRCİ<sup>1</sup> & Seval ÖĞÜT<sup>2</sup>

## Öz

Bu araştırmada öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre pandemi sürecinde uzaktan eğitimin oluşturduğu fırsatlar ve tehditlerin incelenmesi, uzaktan eğitimin uygulanmasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara çözüm önerisi getirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni ile yürütülmüştür. Veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş ili merkez ilçelerinden Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinde görev yapan öğretmenler ve yöneticiler oluşturmuştur. Çalışma grubu ise ölçüt örnekleme yöntemiyle her okul düzeyinden uzaktan eğitimde görev almış 30 öğretmen ve 20 okul yöneticisi belirlenerek oluşturulmuştur. Araştırma sonuçları; uzaktan eğitimde internet ve teknolojik alt yapı yetersizliğinden kaynaklı erişim sorunu ile eğitimde fırsat eşitsizliğini artırdığını göstermektedir. Öğrencilerin derslere katılım sağlayamaması, ders takibinin yapılmaması, ailelerin bilinçsiz olması, uygulanan programın uzaktan eğitime uygun olmaması, dijital içeriğin azlığı, öğretmen ve öğrencilerin teknoloji kullanım yeterliliğinin az olması gibi nedenler uzaktan eğitimin verimliliğini etkilemiştir. EBA sistemi ve internet altyapısının güçlendirilmesi, Teknolojik altyapı eksikliğinin giderilmesi için kurum ve kuruluşlarla COVID-19 pandemisinin eğitimdeki etkilerini en aza indirebilmek amacıyla bazı önerilerde bulunulmuştur

**Anahtar Kelimeler:** COVID-19, fırsatlar, online eğitim, pandemi, tehditler

<sup>1</sup> Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. [yirci@ksu.edu.tr](mailto:yirci@ksu.edu.tr) ORCID: 0000-0003-4696-7420

<sup>2</sup> Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, [seval.ogut4646@gmail.com](mailto:seval.ogut4646@gmail.com)

\* Bu çalışma Doç. Dr. Ramazan YİRCİ danışmanlığında Seval Öğüt tarafından 20.01.2022 tarihinde KSU Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan tezsiz yüksek lisans projesinden üretilmiştir.

## Exploring the views of Teachers and School Administrators on the Opportunities and Threats of Distance Education

### Abstract

In this study, it was aimed to examine the opportunities and threats posed by distance education during the pandemic process according to the opinions of teachers and school administrators, to identify the problems encountered in the implementation of distance education and to propose solutions to these problems. The research was conducted with a phenomenological design from qualitative research methods. The data were collected using a semi-structured interview form and analyzed by content analysis method. The population of the study consisted of teachers and administrators working in Kahramanmaraş and Onikişubat districts of Dulkadiroğlu province. The study group was formed by determining 30 teachers and 20 school administrators who worked in distance education from each school level by maximum criteria-based sampling method. The results of the research show that the access problem arising from the inadequacy of internet and technological infrastructure in distance education increases inequality of opportunity in education. Reasons such as students' inability to participate in the lessons, lack of course follow-up, lack of awareness of families, the programme applied is not suitable for distance education, lack of digital content, low technology usage competence of teachers and students have affected the efficiency of distance education. In order to strengthen the EBA system and internet infrastructure, to eliminate the lack of technological infrastructure, some suggestions were made with institutions and organisations in order to minimise the effects of the COVID-19 pandemic on education.

**Keywords:** COVID-19, pandemic, online education, opportunities, threats

### 1. GİRİŞ

Dünya tarihi boyunca insanoğlu pek çok salgın hastalıkla karşı karşıya kalmıştır. Bu salgın hastalıklar daha az hinterlanda sahip bölgelerde görülmüş ve bu bölgeleri etkisini altına almışken; COVID-19 tüm dünyaya yayılmış (Antartika hariç) ve dünyayı etkisi altına almıştır. COVID-19 dünya düzenini değiştiren ve dünyadaki dengelerin değişmesine etki eden; insanların hayatlarını sınırlandıran bir salgın hastalık olarak literatüre girmiştir. 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıktığı belirlenen ve hızla yayılmaya başlayan salgını uzmanlar bir rapor ile Dünya sağlık örgütü Çin ofisine iletmiştir (Budak ve Korkmaz, 2020; Chakrabort ve Maity, 2020; Singhal, 2020). Wuhan Şehrinde incelemeler yapılmış bölge karantina altına alınmış ve daha sonrasında Çin ile ülkeler arasında ulaşım ve etkileşim yönünde kısıtlamalara gidilmiştir. Çin'den yolcu geliş gidişleri ve ticaretler askıya alınmıştır. 11 Mart 2020 tarihinde vakalarda artış ve ölümler nedeniyle pandemi ilan edilmiştir (Sertdemir, 2020). Dünya genelinde pek çok ülkede uygulamaya geçirilen farklı önlemlere rağmen COVID-19 virüsü hızla yayılmaya devam etmiştir (Hammoumi & Qesmi, 2020; Bayır, 2021).

11 Mart 2020 tarihine kadar Türkiye de korona virüs vakasına rastlanılmamış ve ilk vaka ile bu tarihte karşılaşmıştır. Bu tarihten sonra ise Türkiye de COVID- 19'un etkilerini en aza indirmek için sosyal hayatı etkileyen birçok radikal kararlar alınıp vakit kaybedilmeden bu kararlar uygulamaya geçilmiştir. Bu kararların en başında ise eğitime ara verilmesi gelmektedir. Örgün eğitimin yeniden gözden geçirilmesi ile bir haftalık ara tatilin öne çekilmesi ve daha sonrasında iki haftalık da pandemiden dolayı ara verildiği açıklanmasıyla eğitim de yeni bir yol haritasına gidilmiştir. Bu kısa zamanda Milli eğitim bakanlığının yoğun çalışmaları ile EBA TV hayata geçirilmiş ve uzaktan eğitime tüm kademelerde başlanılmıştır. Koronavirüs pandemisinin ülkemizde görülmeye başlamasıyla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı ve TRT işbirliği içerisinde TRT EBA TV kanalları ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde SD ve HD olarak 23 Mart 2020 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Uzaktan eğitime büyük katkılar sunan eğitim kanallarının da alanında uzman 112 farklı branşta toplam 1000 gönüllü öğretmen görev almıştır (MEB, 2020).

Uzaktan eğitim öğretmen ve öğrencilerinin fiziksel olarak aynı kapalı alanda bulunmasına gerek duyulmaksızın öğretme öğrenme etkinliklerinin devam etmesini sağlayan bir sistemdir. Bu bağlamda bu sistemin yardımcı elemanları sınıf ortamından çok farklı olup teknoloji üzerine oluşturulmuş bir yapıdadır (Devran & Elitaş, 2017; Bojović, Bojović, Vujošević & Šuh, 2020). Uzaktan eğitimi COVID- 19'dan önce birçok yönden eleştirilirken COVID-19 ile birlikte eğitimin devamlılığı için uzaktan eğitim, eğitimin vazgeçilmez bir ögesi olarak öğretmen, öğrenci ve velilerin hayatlarına girmiştir. Uzaktan eğitim ile öğrencilere COVID-19'un bulaş riskini en aza indirilmesi ve aynı zamanda öğrencilerin eğitimlerine ara verilmeksizin devam edebilmesi için fırsatlar oluşturmuştur. Bu fırsatlar eğitim öğretime devam eden bütün öğrenciler için aynı oranda oluşmamıştır (Belay 2020; Taş, 2021). Dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrencilerin teknolojiye ulaşması ve internet altyapısı olmamasından dolayı uzaktan eğitime etkin bir biçimde katılamadığı yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkarılmıştır. Kaplan'a (2021) göre salgın sürecinde yaşananların ister istemez eğitim eşitsizliğinin ortaya çıkardığını devlet okullarının özellikle ilk ve orta öğretim kısımlarında öğrenim gören öğrencilerin neredeyse %50'den fazlasının teknolojik nedenlerle bu eğitimde yararlanmadığını belirtmektedir.

Çin'i ve daha sonrasında dünyayı etkisi altına alan COVID-19 virüsü ile dünyada büyük bir kriz ortaya çıkmıştır. Bu kriz toplumları her yönden etkilemekle birlikte açık bir sistem olan okullarda etkisinin daha çok olduğu düşünülebilir. COVID-19 salgını dünya genelinde milyarlarca öğrencinin eğitim yaşamının aksamasına neden olmuştur (Agbele ve Oyelade, 2020; Rao & Fisher, 2021). COVID-19 pandemisi çocukları sadece eğitim alanında değil psikolojik ve sosyal alanda da kısıtlamıştır (Larsen,

Helland, & Holt, 2022; Gençoğlu & Çiftçi, 2020). Dünyada ve Türkiye’de COVID-19 salgının çocuklar üzerindeki etkisini minimum seviyeye indirebilmek ve uzaktan eğitimin daha verimli ve etkili halde sunulmasına imkan sağlamak, eğitsel düzenlemelerin yapılabilmesi; uzaktan eğitim sürecindeki eksiklerin tamamlanması ve olumlu sonuçlarının belirlenmesi açısından da önemli bir değer olarak görülmektedir. Bu nedenlerle pandemi sürecinin eğitim için oluşturduğu fırsatlar ve tehditler hakkındaki öğretmen ve yönetici görüşlerinin incelenmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı, pandemi sürecinin eğitim için oluşturduğu fırsatlar ve tehditler hakkındaki öğretmen-yönetici görüşlerinin ortaya konulmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın alt problemleri şunlardır:

COVID-19 pandemi sürecinde;

1. Uzaktan eğitimin getirdiği fırsatlar nelerdir?
2. Uzaktan eğitimin getirdiği sorunlar nelerdir?
3. Uzaktan eğitim sürecinin daha verimli olabilmesi için neler yapılmalıdır?
4. Uzaktan eğitim sürecinin verimini düşüren faktörler nelerdir?
5. Uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için öğretmenlere düşen sorumluluklar nelerdir?
6. Uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için öğrencilere düşen sorumluluklar nelerdir?

## 2. YÖNTEM

### Araştırma Modeli

Bu araştırma pandemi sürecinin eğitim için oluşturduğu fırsatlar ve tehditler hakkındaki öğretmen ve yönetici görüşlerini ortaya koymak amacı ile öğretmen ve yönetici görüşlerinin derinlemesine incelendiği olgu bilim deseninde nitel bir araştırmadır. Olgu bilim (fenomenoloji) araştırmaları araştırmacının sezgisel olarak fark ettiği ancak kapsamlı bir anlayışa sahip olmadığı durumlarda kullanılan bir nitel araştırma yaklaşımıdır (Şimşek, 2018). Bu araştırmadaki olgu ise COVID-19 pandemi sürecinin eğitim için oluşturduğu uzaktan eğitimin getirdiği fırsatlar, uzaktan eğitimin getirdiği sorunlar, uzaktan eğitimin verimliliği ve daha verimli olabilmesi için öğretmenlere ve yöneticilere düşen sorumluluklar üzerine algılarıdır. Bu bölümde, araştırma modeli, araştırmanın çalışma grubu, verilerin toplanması, hazırlanması ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

### Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021- 2022 eğitim öğretim yılında görev yapan ve uzaktan eğitim sürecinde görev alan toplamda 30 öğretmen ve 20 okul yöneticisi gönüllü olarak araştırmaya dahil

edilmiştir. Kahramanmaraş merkez ilçelerinde (Dulkadiroğlu ve Onikişubat) bulunan kamu okullarında görev yapan öğretmenler ve okul yöneticileri, örneklemini ise evren içerisinde ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiş öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmuştur. Ölçüt örnekleme araştırmacının kendi hedefi doğrultusunda yer alan evrenden seçim yaparak araştırma sorununa en uygun öğelerin seçimi ile oluşturulan örneklemedir. Araştırmanın amacına yönelik örnekleme seçildiği için amaçlı örnekleme olarak da adlandırılmaktadır (Şimşek, 2018).

Bu araştırmada çalışma grubundaki öğretmenlerin ve yöneticilerinin seçilmesinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında devlet okullarında görev yapmaları ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmada etik kurallara uymak adına katılımcı öğretmenler adları yerine Ö1, Ö2....Ö30 şeklinde gösterilirken katılımcı yöneticilerde Y1,Y2....Y20 şeklinde sembolle gösterilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 15'i ilkökulda, 13'ü ortaokulda ve 2'si lisede görev yapmakta, yaş aralıkları ise 23 ile 50 arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 12'si müdür yardımcısı, 8'i ise müdür olarak görev yapmakta ve yaş aralıkları 28 ile 59 arasında değişmektedir.

### Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğretmen ve yöneticilerle ilgili verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İki bölümden oluşan görüşme formunun ilk bölümü öğretmen ve yöneticilerin kişisel bilgilerini içeren sekiz sorudan, ikinci bölümü ise açık uçlu altı sorudan oluşmaktadır. Görüşme soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmış ve bu konuda yetkin bir uzmanın incelemesine sunulmuştur. Görüşme formuna nihai şekli verilmeden önce iki okul yöneticisi ve üç öğretmenle birlikte bir pilot uygulama yapılmıştır. Tablo 1'de pilot uygulamanın katılımcılarına ait bilgiler yer almaktadır.

**Tablo 1.** Pilot Görüşme Yönetici Katılımcı Bilgileri

Görevi	Cinsiyet	Yaş	Eğitim durumu	MEB'deki toplam hizmet süresi	Görev yaptığınız okul türü	COVID-19'a enfekte oldunuz mu?
Okul Yöneticisi	Erkek	31-40	Lisans	6-10 Yıl	Ortaokul	Evet
	Erkek	20-30	Lisans	6-10 Yıl	Anaokul	Hayır
Okul Yöneticisi	Kadın	41-50	Yüksek Lisans	21 Yıl ve üstü	İlkokul	Hayır
	Kadın	41-50	Lisans	16-20 Yıl	İlkokul	Hayır
	Erkek	31-40	Lisans	11-15 Yıl	İlkokul	Hayır

Pilot uygulamalar sonucunda görüşme formunda herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığı görülmüş ve veri toplama aşamasına geçilmiştir.

## Verilerin İşlenmesi ve Analizi

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak katılımcılardan elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi verilerin kavramlar ve temalar etrafında bir araya getirilmesi ve bunların anlaşılır biçimde düzenlenmesi ile kodlar ve temalarla verilerin işlenmesi yöntemidir (Akbulut, 2018). Araştırmanın “pandemi sürecinin (COVID-19) eğitim için oluşturduğu fırsatlar ve tehditler hakkındaki öğretmen ve okul yöneticisi görüşlerinin incelenmesi” amacına ulaşmak için altı tane alt problemden belirlenmiştir. Bu alt problemler uzaktan eğitimin getirdiği fırsatlar, uzaktan eğitimin getirdiği sorunlar, uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için yapılması gerekenler, uzaktan eğitimin verimini düşüren faktörler, uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için öğretmene düşen sorumluluklar, uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için okul yöneticilerine düşen sorumluluklar nelerdir şeklindedir. Bu temalar yönetici-öğretmen görüşlerini karşılaştırmalı tablolar halinde verilmiştir

### 3. BULGULAR

#### Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmanın birinci alt problemi olan uzaktan eğitimin getirdiği fırsatların yönetici ve öğretmenlere genel ve alt boyutlarda ne durumda olduğuna dair bulgular karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

**Tablo 2.** *Uzaktan Eğitimin Getirdiği Fırsatlara İlişkin Yönetici Öğretmen Görüşleri*

Alt tema	Yönetici(f)	Öğretmen (f)	Toplam (f)
Teknoloji Kullanımı	6	7	13
Zaman	7	4	11
Mekan	5	2	7
Fırsat getirmediği	3	4	7
Yüz yüze eğitime çözüm	-	4	4
Ulaşım	-	3	3
Okulun Önemi	3	-	3
Eğitimin niteliği	-	3	3
Sağlık	1	2	3
Tasarruf	2	-	2
Kitap okumak	-	1	1
Toplam	27	30	57

Tablo 2’ye göre öğretmen ve yöneticiler uzaktan eğitimin getirdiği fırsatın “teknoloji kullanımı” olduğu noktasında benzer görüşleri paylaşmaktadırlar. Yöneticiler uzaktan eğitimin zamandan tasarruf sağladığını ve verimli kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Yöneticiler yüz yüze eğitime çözüm, ulaşım, eğitimin niteliği, kitap okumak alt temaları hakkında görüş belirtmemiş iken; öğretmenler okulun önemi ve tasarruf alt teması hakkında görüş belirtmemişlerdir. Öğretmenler ve yöneticiler uzaktan eğitimin getirdiği fırsatları farklı yönlerden ele almışlardır.

Katılımcıların görüşlerini yansıtan bazı ifadeler şu şekildedir:

“Yüz yüze eğitimin kıymetini hem veliler hem de öğrenciler daha iyi anlamışlardır.”(Ö24)

“Evde eğitim alan öğrenciler ile örgün eğitime okulda devam eden öğrenciler aynı eğitimi aldı. Öğrenciler teknoloji ve teknolojik araçları daha yakından inceleme fırsatı buldu. Okula gidiş gelişler deki zaman kaybı ortadan kalkmış oldu. Taşıma ve yemek sektörüne harcanan masraf ortadan kalktı bunun yerine çocuklar ücretsiz tabletlerine kavuştu.”(Y6)

## İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmanın ikinci alt problemi olan uzaktan eğitimin getirdiği sorunların yönetici ve öğretmenlere göre genel ve alt boyutlarda ne durumda olduğuna dair bulgular sunulmuştur.

**Tablo 3.** Uzaktan Eğitimin Getirdiği Sorunlar Yönetici- Öğretmen Karşılaştırması

Alt Temalar	Yönetici(f)	Öğretmen (f)	Toplam (f)
Fırsat Eşitsizliği	8	11	19
Sosyal Etkileşimin olmaması	5	9	14
Eğitimin Niteliğinin düşmesi	4	10	14
Ders Ortamı	4	7	11
İnternet ve Teknolojik alt yapı sorunu	4	6	10
Sistemden kaynaklı	-	4	4
Kontrol yetersizliği	4	1	5
Motivasyon	3	2	5
Sağlık sorunları	3	-	3
Öğretim Yönünü Geliştirme	1	-	1
Teknoloji Bağımlılığı	-	1	1
Toplam	36	51	87

Tablo 3'e göre öğretmen ve yönetici görüşlerinin en fazla yoğunlaştığı temaların “fırsat eşitsizliği”, “sosyal etkileşiminin olmaması” ve “eğitimin niteliğinin düşmesi” temaları olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimin getirdiği sorunlar kapsamında “fırsat eşitsizliği teması öğretmen ve yöneticilerin en çok görüş bildirdikleri tema olmuştur. Bu tema kapsamında uzaktan eğitimin tüm öğrencilere eşit şekilde ulaşamamış olduğu ortaya çıkmaktadır. Uzaktan eğitim ile eğitim öğretimin daha çok öğretim yönüne odaklanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin okul yöneticilerine göre uzaktan eğitimde nitelik sorununa daha fazla dikkat çekmiş olmaları önemli görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin bizzat bu süreci yaşayıp deneyimlemelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Katılımcıların görüşlerini yansıtan bazı ifadeler şu şekildedir:

“İnternet teknolojik alt yapısı olmayan yerlerde öğrencilere yeterli eğitim verilememiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitim görmeleri nedeniyle okulların açılması beraber ciddi disiplin ve okula uyum sorunu yaşandı.”(Y5)

Bilgisayar ekranından dersi anlatmak dersin verimliliğini düşürüyor. Öğretmen ve öğrenci aynı ortamı paylaşmadığı için iletişim yeterli düzeyde sağlanamıyor. Öğrenciler dersteysen başka internet sitelerinde takılabiliyor, oyun oynayabiliyor.”(Ö17)

### Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmanın üçüncü alt problemi olan Uzaktan eğitim sürecinin daha verimli olabilmesi için neler yapılabileceğine dair yönetici ve öğretmenlere göre genel ve alt boyutlarda ne durumda olduğuna dair bulgular sunulmuştur.

**Tablo 4.** Uzaktan Eğitimin Verimli Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler

Alt Temalar	Yönetici(f)	Öğretmen (f)	Toplam (f)
İnternet ve Teknolojik alt yapı	7	10	19
Teknoloji Kullanım Yeterliliği	3	9	12
Fırsat Eşitliği	4	4	8
Döküman ve sınav	5	3	8
Derse katılım	2	7	9
Bilinçlendirme	-	6	6
Uzaktan eğitim sonlandırılınsın	3	2	5
Ders ortamı	-	4	4
Veli –öğretmen –öğrenci iletişim	3	-	3
Yüz yüze eğitime geçilsin	3	-	3
Sistemsal sorun çözülmeli	1	-	1
Ders takibi	-	1	1
Sorumluluk	-	1	1
Ders sayısı azaltılmalı	1	-	1
Toplam	35	47	82

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen ve yönetici görüşlerinin en fazla yoğunlaştığı temalar internet ve teknolojik altyapı, teknoloji kullanım yeterliliği ve derse katılım temalarıdır. Hem öğretmenler hem de okul yöneticileri internet ve teknoloji alt yapısının iyileştirilmesine ihtiyaç olduğunda hemfikirdirler. Öğretmenler uzaktan eğitim verimli olabilmesi için bilinçlendirme yapılmasına dair görüşlerde yoğunlaşırken yöneticiler bu konuda görüş belirtmemişlerdir. Teknoloji kullanım yeterliliğine sahip olmayan öğretmenler dersleri yönetme konusunda zorluk yaşamışlardır. Derse katılımın uzaktan



eğitimin verimliliği için önemli bir husus olduğundan öğrencilerin derse düzenli katılım göstermeleri gerektiği ifade edilmiştir. Katılımcıların görüşlerini yansıtan bazı ifadeler şu şekildedir:

*“İnternet teknolojik alt yapısı iyileştirilmeli veliler de bu hususta inisiyatif almalı bu zorlu süreç veli okul eşgüdümünü zorunlu kılıyor.” (Y5)*

*“Her öğrenciye canlı derse katılma imkânı sunulmalıdır. Velilere eğitim verilmeli, ders esnasında öğrencinin yanında olmaması sağlanmalıdır” (Ö22)*

## Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmanın dördüncü alt problemi olan uzaktan eğitim sürecinin verimini düşüren faktörlere dair yönetici ve öğretmen görüşlerine dair bulgular sunulmuştur.

**Tablo 5.** Uzaktan Eğitimin Verimini Düşüren Faktörler

Alt Temalar	Yönetici(f)	Öğretmen (f)	Toplam(f)
İnternet Ve Teknolojik Alt Yapı	7	8	15
Ders Ortamı	5	6	11
Motivasyon Eksikliği	4	6	10
Bilinçsiz Aile	6	3	9
Öğrenci Katılımı	4	5	9
Teknoloji Kullanım Yetersizliği	3	4	7
Etkin Katılım	1	5	6
Ekonomik	4	-	4
Sistemsal Hatalar	2	-	2
Tecrübesiz Eğitimci	-	2	2
Zaman	-	2	2
Doküman Ve Sınav	-	2	2
Toplam	41	43	84

Tablo 5’te uzaktan eğitimin verimini düşüren faktörlere dair bulgular görülmektedir. Öğretmen ve yönetici görüşlerinin içerik analizi sonuçları karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Buna göre öğretmen ve yönetici görüşlerinin en fazla yoğunlaştığı temalar “internet ve altyapı”, “ders ortamı”, “motivasyon eksikliği” iken yöneticilerin en çok görüş bildirdiği tema “internet ve teknolojik alt yapının” yanında “bilinçsiz aile” temasıdır. Eğitim sadece öğretmenler öğrencilerin etkileşimi ile olmadığı aynı zamanda ailenin de eğitimin bir parçası olduğu ve eğitime gereken önemi vermediği durumlarda eğitimde istenilen sonuçların alınmadığı ifade edilmiştir.

Katılımcıların görüşlerini yansıtan bazı ifadeler şu şekildedir:

“Öğrencinin dikkatini çekmek oldukça zor oluyor. Ayrıca dersi dinleyen ve katılan öğrenci sayısı çok az”(Y1).

“Sınıftan kalma veya sınav kaygısı olmadığı için çocuk gerek uzaktan eğitime gerek normal eğitime önem vermiyor. Bu da verimsizliğe yol açıyor. Bizim birçok şeyden önce bu çocuklara eğitimin gerekliliğini açıklayabilmemiz gerekli (Ö30)

“Ailelerinde bu süreçte yardımcı olamaması, internetin çekim gücü, uygun ortam sağlanmaması” (Ö8)

### Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmanın beşinci alt problemi olan uzaktan eğitim sürecinin verimli olabilmesi için yönetici ve öğretmenlere düşen sorumluluklara dair bulgular yer almaktadır.

**Tablo 6.** Uzaktan Eğitimin Verimli Olabilmesi için Öğretmene Düşen Sorumluluklar

Alt Temalar	Yönetici(f)	Öğretmen (f)	Toplam(f)
Teknoloji Kullanım Becerisi	6	6	12
Dijital İçerik	8	3	11
Etkin Katılım	4	7	11
İş Etiği	4	7	11
Planlama ve yöntem	5	3	8
Motivasyon	2	5	7
Veli Bilinçlendirme	5	1	6
Ödev –sorumluluk	2	2	4
Ders saati	4	-	4
Fırsat eşitsizliği	2	-	2
Ders ortamı	-	1	1
Ders takibi	-	1	1
Toplam	42	36	78

Tablo 6’da uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için öğretmene düşen sorumlulukların neler olduğuna ilişkin bulgular görülmektedir. Öğretmen ve yönetici görüşlerine ait içerik analizi sonuçları karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Buna göre öğretmen ve yönetici görüşlerinin en fazla yoğunlaştığı temalar “teknoloji kullanımı”, “dijital içerik” ve “etkin katılım” olmuştur. Bununla birlikte öğretmenlerin görüşleri “etkin katılım” ve “iş etiği” konusunda yoğunlaşmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde derslerin online ortamda yapılması derslerin denetlenme sürecini etkilemiştir. Yönetici görüşlerinin teknoloji kullanım becerisi ve dijital içerik konusunda yoğunlaşmış olması dikkat çekicidir. Katılımcıların görüşlerini yansıtan bazı ifadeler şu şekildedir:

“Herkes işi hakkıyla yapmalıdır. Biz ne kadar önem verirsek öğrencide o kadar önem veriyor. Ayrıca öğrenciye testlerle ödevlerle desteklenip geri dönüt vermelidir(Y1)

“Öğrencilerin eğitime katılması için gayret, her türlü çıktının alınması için yöntem arayışında ve kullanımında verim odaklılık (görev değil), eğitimin başarısı için istikrar gerekmektedir” (Ö27)

### Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmanın altıncı alt problemi olan uzaktan eğitim sürecinin verimli olabilmesi için yöneticilere düşen sorumluluklara dair yönetici ve öğretmen görüşleri sunulmuştur.

**Tablo 7.** Uzaktan Eğitimin Verimli Olabilmesi için Yöneticilere Düşen Sorumluluklar

Alt Temalar	Yönetici(f)	Öğretmen(f)	Toplam(f)
Ders denetimi	10	9	19
Materyal	4	9	14
Destek	5	5	10
İletişim	5	2	7
Motivasyon	3	-	3
Sorumluluk	2	-	2
Rehberlik	2	-	2
Derse katılım	-	1	1
Ölçme ve değerlendirme	-	1	1
Ders takibi	1	-	1
Çözümsüz	-	1	1
Bilinçlendirme	-	1	1
Toplam	32	29	51

Tablo 7’de uzaktan eğitimin verimli olması için yöneticilere düşen sorumlulukların neler olduğuna ilişkin bulgular görülmektedir. Öğretmen ve yönetici görüşlerinin içerik analizi sonuçları karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Buna göre öğretmen ve yönetici görüşlerinin en fazla yoğunlaştığı temalar “ders denetimi”, “materyal” ve “destek” teması olmuştur. Uzaktan eğitimin verimli olması için hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin ders denetimi yapılması gerektiğine dair görüş birliğinde olması ilgi çekicidir. Materyal konusunda öğretmen görüşlerinin öne çıkması uzaktan eğitimde kullanılan dijital materyallerin geliştirilmesi ve derslerde kullanımı bakımından gözden geçirilmesi gerektiği ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

*“Her şeyden evvel uzaktan eğitim yüz yüze eğitim gibi olmadığından idareciler bu süreçte hangi öğretmenin derse girdiğini girmediğini takip etmekte zorlanmaktadır Normal zamanlarda bir öğrencinin derse girmese nöbetçi müdür yardımcısı veya nöbetçi öğretmen durumu hemen tespit edebilirken uzaktan eğitim sürecinde maalesef bu kontroller yapılamamaktadır. Öğretmenler ile öğrenciler arasında gerekli eşgüdümü sağlamak belki de en önemli sorumluluğudur” (Y5).*

*“Okul yönetimi yaptırımları uygulayabilen (ki yok böyle bir yaptırım) gerekli eğitim öğretim araç gereçlerini sağlayabilen öğretmeni ve öğrencinin ve eğitim sisteminin gerektiği ölçülerde yönlendirmesi gereken bir merci olarak görüyorum” (Ö30)*

### 3. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada COVID-19 pandemi sürecinin eğitim için oluşturduğu fırsatlar ve tehditlerin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların veri toplama aracındaki sorulara yönelik vermiş olduğu cevaplar sonucunda oluşan tema ve kodlara ilişkin bulgular bu bağlamda tartışılmıştır. COVID-19 süreci ile ani olarak uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Bu durum uzaktan eğitimin hayatımızın bir ögesi olarak kalacağını işaret etmektedir (Keskin & Kaya, 2020). COVID-19 döneminde uygulanan uzaktan eğitimin yeterli düzeyde olmasa da çalışmalar öğrenciler tarafından benimsenmiş olması ve uzaktan eğitim sisteminde öğrencilerin kendilerini daha özgür hissettiklerini göstermektedir (Çiçek, Tanhan, & Tanrıverdi, 2020).

Araştırmanın birinci teması “uzaktan eğitimin için getirdiği fırsatlar temasında” katılımcılar teknoloji kullanımı, zaman ve mekândan tasarruf getirdiği yönünde fırsatlar oluşturduğunu düşünmekle birlikte uzaktan eğitimin bir fırsat getirmediği yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulguları destekleyen benzer çalışmalar yer almaktadır. Uzaktan eğitim uygulamalarının zaman ve mekân açısından esneklik ve tasarruf sağladığı pek çok çalışmada da yer almıştır (Ekiz, 2020; Genç & Gümrükçüoğlu, 2020; Dikmen & Bahçeci, 2020; İmamoğlu & İmamoğlu, 2020; Serçemeli & Kurnaz, 2020; Solak, Ütebay, & Yalçın, 2020; Bayram, Peker, Aka, & Vural, 2019; Ünal, 2017). Yönetici katılımcılar öğretmen katılımcılardan farklı olarak okulun önemini anlaşıldığını ve tasarruf yapıldığını paylaşıırken; öğretmenler ise pandemi sürecinde yüz yüze eğitime çözüm olarak eğitim öğretimin devamlılığının sağlandığını ve pandemi sürecindeki belirsizlikte öğrencilerin psiko-sosyal gelişimlerine katkı sağlaması açısından bu durumu bir fırsat olarak düşünmektedirler. Uzaktan eğitimin eğitimde niteliğini artırdığı bulgusu Serçemeli & Kurnaz (2020), Çetin, Yılmaz, & İlhan, (2021) tarafından yapılan çalışmalarda da yer almıştır. COVID-19 pandemi süreci ile öğrenciler okula gidememişler ve yeni okul ortamı ev ortamı olmak zorunda kalmıştır. Bu durumda öğrenci ve velilerin okulun önemini anlamasına etki etmiştir. Taş’a (2021) göre okulların kapanması ile öğrencilerin kısıtlanması öğrenci ve velilerin okulun önemini anlamasını sağlamıştır. Genç, Engin, & Yardım (2020) ise uzaktan eğitim ile

lisansüstü eğitim olanağının oluşması ve lisansüstü öğrencilerin zaman ve mekandan tasarruf ederek ekonomik alanda kazanım sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın ikinci teması “uzaktan eğitimin getirdiği sorunlar” temasına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde; fırsat eşitsizliği, sosyal etkileşimin olmaması, eğitimin niteliğinin düşmesi, internet ve teknolojik alt yapı sorunu, ders, öğretim yönünü geliştirme ve teknoloji bağımlılığı, motivasyon, sağlık sorunları, öğretim yönünü geliştirme, kontrol yetersizliği, sorunlar alt temalarını oluşturmuştur. Katılımcıların çoğu uzaktan eğitimde fırsat eşitsizliğinin arttığını dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrencilerin internet ve teknolojik alt yapı sorunuyla birlikte derslere katılım gücü sağlayamadıkları belirtmişlerdir. İnternet ve teknolojik alt yapıdan kaynaklanan sorunlar Aktaş, Büyüктаş, Gülle, & Yıldız (2020); Antalyalı (2004); Ekiz (2020); Devran & Elitaş (2016); Karakuş & Yelken (2020); Serçemeli & Kurnaz (2020); Telli & Altun (2021); Taş (2021); İmamoğlu & İmamoğlu (2020); Yaman (2021); Saygı (2021), Genç, Engin ve Yardım (2020), Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda internet ve teknolojik alt yapı yetersizliğinden kaynaklı uzaktan eğitimin uygulanmasında bağlantı ve derslere katılım sorunları yaşandığı belirtilmektedir.

Uzaktan eğitimin kendi tanımından da anlaşılacağı üzere; uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrenci aynı ortamda değildir. Bu durumda derslerin yapıldığı ortamda beklenmedik durumlara karşı öğretmenin müdahalesi zor olmaktadır. Ders ortamının uzaktan eğitimin uygulanmasında bir sorun olarak görülmesi Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin (2020) ile Genç, Engin, & Yardım (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır.

Sosyal etkileşimin olmaması ile eğitim-öğretimin daha çok öğretim boyutu gerçekleşirken eğitim boyutu geri planda kalmak zorunda kalmıştır. Öğrencilerin uzaktan dersler sırasında ekran başında uzun zaman geçirmesi, öğrencilerin yüz yüze eğitimde olduğu gibi tenffüslerde ve derslerdeki etkileşim olanağının olmaması uzaktan eğitim için bir sorun teşkil etmektedir. Uzaktan eğitimde sosyal etkileşimin olmaması Taş (2021); Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin (2020); Bozkurt (2020); Genç, Engin, & Yardım (2020); Çaykuş & Çaykuş (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda uzaktan eğitimin yapısından kaynaklı olarak öğrencilerin sosyalleşmemesinin gelecekte öğrencilerin psiko-sosyal yaşantısında etkisi olanağı görüşündedirler. Okulun öğrenciler için sadece öğrenme yeri değil sosyal iletişim ihtiyaçlarının giderilmesi adına önemli bir rolü vardır.

Uzaktan eğitimde öğrencilerin derslere; internet erişimi ve teknolojik alt yapının olmayışı, teknolojiyi kullanamama, ders saatlerinin takip edilememesi, ailenin bilinçsiz olması gibi nedenlerle eğitime katılamamış olması eğitimde fırsat eşitsizliğini artırmıştır. Eğitimdeki fırsat eşitsizliğinin giderilmesi adına yapılan çalışmalar uzaktan eğitime geçilmesi ile eşitsizlik dezavantajlı bölgelerde yaşayan çocuklar adına büyümüştür. İnternet kaynaklı bağlantı sorunları ile derslerde etkin katılım

sağlanamamış sistemde öğrenci kalamamıştır. Uzaktan eğitimde fırsat eşitsizliği Yaman (2021); Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin (2020); Genç, Engin, & Yardım (2020); Çetin, Yılmaz, & İlhan (2021); Karaca & Kelam, (2020); Sözen, (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda fırsat eşitsizliğinin birçok etkeni olduğu bu ekenleri en kısa zamanda çözümlenerek her öğrencinin derslere katılımı ile ancak uzaktan eğitimin etkinliğinin artacağı vurgulanmıştır.

Araştırmanın üçüncü teması “uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için yapılacaklar” temasına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde; internet ve teknolojik altyapı, teknoloji kullanımı yeterliliği, fırsat eşitliği, doküman ve sınav, derse katılım, bilinçlendirme, uzaktan eğitimin sonlandırılması, ders ortamı, veli öğretmen öğrenci iletişimi, yüz yüze eğitime geçilmesi, sistemsel sorun çözümlenmeli, ders takibi, sorumluluk ve ders sayısı azaltılmalı alt temaları oluşmuştur. Uzaktan eğitim sürecinin en çok etkilendiği ve etkilediği alan internet ve teknolojik alt yapı sorunu olarak katılımcılar tarafından dile getirilmektedir. Uzaktan eğitim ile ilgili verimin artırılması için teknolojik alt yapı sorunu EBA'nın altyapısının güçlendirilmesine ve EBA ya giriş için ücretsiz ve sınırsız internet imkânı sağlanması öğrenci ulaşım olanağını artırmaktadır. Öğretmenlerin canlı dersler için oluşturacağı içeriklerin çocukların seviyesine uygun olarak hazırlamaları eğitim uzaktan eğitimin verimliliğini artıracak öneri olarak ifade edilmektedir (Demir & Özdaş, 2020).

Uzaktan eğitimde derse katılım ve ders devamlılığın sağlanması yüz yüze eğitim gibi takibi yeterince yapılamamıştır. Yapılan ders takibi ile ise öğrencilerin derse katılmak istedikleri halde elinde olmayan imkanlar nedeniyle katılım sağlayamadıkları tespit edilmiştir. Derse katılım Yirci & Özdemir (2021); Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin (2020); Çetin, Yılmaz, & İlhan (2021); Saygı (2021) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda uzaktan eğitimin tüm öğrencilere ulaşamamış olması uzaktan eğitimin bir sınırlılığı olarak ifade edilmiştir. Derse katılımın sağlanması için internet ve teknolojik alt yapının güçlendirilmesi, ders takibinin yapılması, öğrencilerin derse motivasyonunun sağlanması gibi etkenler iyileştirilmelidir.

Araştırmanın dördüncü teması “uzaktan eğitimin verimini düşüren faktörlere” ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde; internet ve altyapı, ders ortamı, motivasyon eksikliği, bilinçsiz aile, öğrenci katılımı, teknoloji kullanım yetersizliği, etkin katılım, ekonomik, sistemsel hatalar, tecrübesiz eğitimci, zaman, doküman ve sınav alt temalarının öne çıktığı görülmektedir. Sınav ve dijital dokümanlar Karaca & Kelam (2020); Genç & Gümrükçüoğlu (2020); Bozkurt (2020); Çetin, Yılmaz, & İlhan, (2021); Dikmen & Bahçeci (2020); Sözen (2020); İmamoğlu & İmamoğlu (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Doküman ve sınav uzaktan eğitim de öğrencilerin neyi öğrenip neyi öğrenemedikleri veya hangi kazanımı ne kadar öğrendiklerini takip edilmemesi durumu uzaktan eğitimin bir sorunu olarak düşünülebilir. Bu bağlamda dijital içeriklerle yapılabilecek bir sınav ve dijital dokümanlar öğrencilere ulaştırılması ile geri dönüt alınabilir. Bu durumda uzaktan eğitimin verimliliği adına önemli bir uygulama olabilir. Uzaktan eğitimin istenilen düzeyde yararlanılabilmesi için uzaktan

eğitim yüz yüze eğitim programlarıyla sürdürülmemeli uzaktan eğitim için dijital içerikler hazırlanmalıdır. Bu içerikler ve materyaller öğrencilere ulaştırılmalıdır (Taş, 2021).

Öğrencilerin derslere uygun bir ortamın olmamış olması ailelerin uzaktan eğitime bakış açıları da oldukça etkilidir. Uzaktan eğitimin verimini düşüren bir başka tema ise bilinçsiz aile; çocuğunun takibini yapmayan, uzaktan eğitimin öneminin farkında olmayan ebeveynler uzaktan eğitimin verimliliğine de katkı sağlayamamışlardır. Uzaktan eğitim süreci sadece öğrenci öğretmen ve velilerden bağımsız olarak sistemden ve zamandan kaynaklı da olarak etkin bir şekilde verim alınmadığı düşünülebilir. Uzaktan eğitim konusunda ailelerin bilinçsiz yaklaşımı Bayram, Bıyık, & Gölbaşı (2021); Çaykuş & Çaykuş (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Pandemi süreci ile birlikte sosyal alanlarından uzaklaşmak zorunda kalıp evde kısıtlanan çocukların sosyal ve psikolojik gelişmelerinde de farklılıklar ve kaygılar meydana gelmiş aileler bu durumun pandemi sürecine alışamayan çocukların tepkisel davranışları olarak ifade edilse dahi bu süreci çocuklara onların anlayacağı şekilde anlatmayan ebeveynler çocukların pandemi süreci hakkında yetersiz kalmasına neden olmuşlardır. Çocuklara pandemi süreci ve bu süreç boyunca sağlığı ve uzaktan eğitim hakkında bilgilendirme yapılması vurgulanmıştır.

Uzaktan eğitime bağlanmada karşılaşılan sistemsel hataların uzaktan eğitimin verimini düşüren bir sorun olarak katılımcılar ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim EBA ile senkron olarak dersi gerçekleştirirken öğrencilerin sisteme bağlanması veya bağlantının kesilmesi, sesin senkron şekilde öğrencilere ulaşamamış olması ders işlenişinde iletişim sorunlarını beraberinde getirmiştir. EBA TV ile yürütülen asenkron videolar öğrencilerin anlayamadıkları konuların tekrarı için önemli bir adım olurken sürenin az olması ayrı bir sınırlılığı olarak vurgulanmıştır. Sistemsel hatalar Genç, Engin, & Yardım (2020); Bayram, Bıyık, & Gölbaşı (2021) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda sistemsel hatalardan kaynaklı sorunlarla öğrenci ve öğretmenlerin motivasyon kaybı yaşadığı ve öğrencilerin derslere aktif katılım sağlayamadığı ifade edilmektedir. Ancak Demir ve Özdaş (2020) ise COVID-19 sürecinde EBA teknolojik alt yapısının güçlendirildiğı ve sistemin uzaktan eğitime hazır hale getirildiğı tespitinde bulunmaktadır.

Araştırmanın beşinci teması olan “uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için öğretmene düşen sorumluluklar” temasına dair katılımcı görüşleri incelendiğinde; teknoloji kullanım becerisi, dijital içerik, etkin katılım, iş etiği, planlama ve yöntem, motivasyon, veli bilinçlendirme, ödev ve sorumluluk, ders saati, fırsat eşitsizliği, ders ortamı ve ders takibi alt temalarının elde edildiğı görülmektedir. Bazı öğretmenlerin derslerinde dijital içerikleri teknoloji kullanım yeterliliği ile derste aktif bir şekilde kullanamaması derslerine yüz yüze eğitim gibi devam etmeleri önemli bir sorun olarak düşünülebilir. Teknoloji kullanım becerisi Asandaş & Hacıcaferoğlu (2021); Bakioğlu & Çevik (2020); Genç & Gümrükçüoğlu (2020); Genç, Engin, & Yardım (2020); Serçemeli & Kurnaz (2020) tarafından yapılan



araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda uzaktan eğitimde yüz yüze eğitim gibi sınıf ortamı olmadığı için klasik anlatımla öğrencilere ders anlatılması ile eğitimden istenilen verimin alınamayacağı tespiti yer almaktadır. Uzaktan eğitiminde öğrencilerin dikkatinin dağılmaması için dersi içerik yönünden zenginleştirerek, öğrencileri aktif şekilde derse katarak, dersleri dijital içerik ve online sınavlar uygulayarak geri dönüt verilmesi teknoloji kullanım becerisi ile mümkün olduğu vurgulanmıştır.

Uzaktan eğitimle birlikte eğitim tartışmalarını yönlendiren diğer bir alt tema ise dijital içeriğin yeteri kadar olmamasıdır. Dijital içeriğin uzaktan eğitim başladığı zamanda bazı dersler ve konular için az olması eğitimde bir kriz olarak düşünülebilir. Öğrencilerin ders tekrarı yapabileceği ve öğrenmelerini daha kolay yapabileceği doküman ve öğrencilerin derslerden hangi kazanımları ne kadar yapabildiğine dair geri dönüt alınabilecek ölçme ve değerlendirme sisteminin olmaması uzaktan eğitimden istenilen derece de yararlanılmasına fırsat tanımamıştır. Dijital içerik konusu Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin (2020); Genç & Gümrükçüoğlu (2020); Çetin, Yılmaz, & İlhan (2021); Demir & Özdaş (2020); İmamoğlu & İmamoğlu (2020); Telli & Altun (2021); Sözen (2020) tarafından yapılan araştırmalarda da yer almıştır. Bu araştırmalarda geribildirim, değerlendirme, başarıyı ölçme ve değerlendirme konularında yaşanan sorunlar öne çıkarılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere ölçme ve değerlendirme yapılmayacağı ve ilk dönemin sınav sonuçları ile bir üst sınıfa geçeceğini duyurmuştur (MEB, 2020)Yapılan ikinci açıklamada ise, sınıf geçmede öğrencilerin birinci dönemde aldıkları notlar üzerinden olacağı öğrencilerin not ortalamaları ne olursa olsun üst sınıfa geçeceği belirtilmiş ve uzaktan eğitim ile yürütülen derslere yönelik ayrı bir ölçme ve değerlendirme yapılmayacağını bildirmiştir.

Uzaktan eğitime pandemi döneminde acil olarak hızlı bir şekilde geçilmesi planlama konusunda eksiklikler yaşanmasına sebep olmuştur. Ders programlarının düzenlenmesinde karşılaşılan sorunlar (örneğin sabahları ilk okul kademesi, öğleden sonra ortaokul kademesi) derslerin geç saatlere kadar sürmesi, öğrencilerin son derslere katılım sağlamamıştır. Planlama konusunda yaşanan sorunlar Bozkurt (2020) ; Çetin, Yılmaz, & İlhan (2021); Demir & Özdaş, (2020); Telli & Altun (2021) Yirci & Özdemir, 2021) tarafından yapılan araştırmalarda da yer verilmiştir. Bu araştırmalarda COVID-19 sürecinin belirsizliğinden kaynaklı eksiklikler olduğuna dikkat çekilmiştir. Programlarda derslerin arka arkaya olması ve bu süreçte öğrencilerin ekran başında pasif bir şekilde uzun süre kalmalarının bazı sağlık sorunlarına sebep olabileceği ifade edilmiştir.

Araştırmanın altıncı teması “uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için yöneticilere düşen sorumluluklara” ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde ders denetimi, materyal, destek, iletişim, motivasyon, sorumluluk, rehberlik, derse katılım, ölçme ve değerlendirme, ders takibi ve bilinçlendirme alt temalarına ulaşılmıştır. Katılımcılar uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için yöneticilerin rehberlik yapmasının öğretmen ve öğrencilerin bu süreçte motivasyonunu sağlaması açısından önemli bir rol



olacağı düşüncesindedirler. Uzaktan eğitim sürecinin verimli olabilmesi için yöneticilere düşen başka bir sorumluluk ise veli -öğretmen -öğrenci iletişimini koordineli olarak sağlanmasıdır. Yüz yüze eğitim de öğrenciler ve öğretmenlerle iletişim kolaylıkla sağlanırken uzaktan eğitimde iletişim sınıf internet tabanlı bir mesajlaşma uygulaması grupları oluşturularak sağlanmaya çalışılmıştır. İletişim konusunda Asandaş & Hacıcaferoğlu (2021); Bayındır (2021); Karaca & Kelam (2020) ve Yaman (2021) tarafından yapılan araştırmalarda önemli tespitler yer almaktadır. Buna göre öğretmen, öğrenci, veli iletişimi ve işbirliği ile uzaktan eğitime katılım sağlanmalı ve ders saatleri hakkında öğrenciler önceden bilgilendirilmelidir.

Uzaktan eğitim süreci ile birlikte ders denetiminin ve derslerin takibinin yapılması yapılması zorlaşmıştır. Uzaktan eğitimin verimli olabilmesi için yöneticilere düşen sorumluluklardan birisi de ders denetimi olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ders denetimi konusunda Çetin, Yılmaz, & İlhan (2021) ve İmamoğlu & İmamoğlu (2020) tarafından yapılan araştırmalarda uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim gibi yöneticiler tarafından denetlenemiyor olması nedeniyle bazı sorunların ortaya çıktığı belirtilmektedir. Buna göre yapılan derslerde standartların farklılaşması, bazı öğretmenlerin uzaktan eğitimde biraz daha esnek davranması gibi uzaktan eğitimin verimliliğini azaltıcı yönde sonuçlara dikkat çekilmiştir.

Sonuç olarak COVID-19 pandemisi dünyayı sağlık, eğitim, ekonomi ve birçok konuda etkilemiş ve toplumlarda bir krize neden olmuş ve yeni normlar meydana getirmiştir. COVID-19 pandemisinin neden olduğu küresel sağlık krizi nedeniyle dünya genelinde yüz yüze eğitime ara verilmiş ve yüz yüze eğitimin yerini tutacak bir eğitim yönelimi için çalışmalara başlanılmıştır. Dolayısıyla bu durum dünya genelindeki uzaktan eğitim üzerine birçok araştırma yapılmasını gerektirmiştir. Bu araştırma COVID-19 sürecinde sürecinin eğitim için getirdiği fırsatlar ve tehditler hakkındaki öğretmen ve yöneticilerin görüşlerine başvurularak yapılmıştır ve bu araştırmanın sonucunda elde edilen bilgiler ışığında uzaktan eğitimin olumsuz yönleri şunlardır:

- İnternet ve teknolojik altyapı yetersizliğinden dolayı öğrenciler derslere katılım sağlayama,
- İnternet bağlantı sorunları uzaktan eğitime geçilen ilk zamanlardaki EBA ya bağlanılamaması, sistemsel hatalar,
- Okulda akranları ile sosyal etkileşim yerine evde uzaktan eğitim alan öğrencilerin sosyalleşememesi; bu durumda uzaktan eğitimin öğretim boyutunu gerçekleştirirken eğitimsel açıdan yetersizliği,
- Öğretmenlerin ders esnasında teknoloji kullanım yeterliliğine sahip olmaması, derslerini düz anlatımla gerçekleştirilmesi,
- Öğretmenlerin uzaktan eğitim de denetlenmemesinden dolayı esnek davranması,

- Öğrencilerin derslere etkin katılım sağlanamaması, öğrencinin evde imkanlarının olması halinde bile derslere düzensiz katılması,
- Yöneticilerin derslerin takibini yapamaması
- Ders saatlerinin planlı anlamamış olması ailelerin uzaktan eğitimin hakkında bilinçsiz olması
- Dijital materyaller ve dokümanların azlığı,
- Ölçme ve değerlendirme yapılamaması,
- Uygun ders ortamının olmaması,
- Velilerin derslere müdahalesi ile uzaktan eğitimden istenilen verim sağlanamaması.

Elde edilen bulgular ışığında EBA sistemi ve internet altyapısının güçlendirilmesi, öğrencilere EBA' da internet kullanmasına gerek kalmadan erişim sağlanması, teknolojik altyapı eksikliğinin giderilebilmesi için kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılması, teknolojik altyapı olarak desteklenen tüm öğrencilerden ders takibi zorunluluğunun getirilmesi, dijital öğretim içeriklerinin zenginleştirilmesi, online ölçme ve değerlendirme yapılmasına imkan sağlayacak tedbirlerin alınması önerilmektedir. Ayrıca öğrenci ve velilerin uzaktan eğitim hakkında daha bilinçli olmalarını sağlayacak bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

#### 4. KAYNAKÇA

- Agbele, A. T., & Oyelade, E. A. (2020). Impact of COVID-19 on the Nigerian educational system: strengths and challenges of online/virtual education. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 13(1), 26-35. <https://doi.org/10.9734/ajess/2020/v13i130322>
- Akbulut, P. Y. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. P. A. ŞİMŞEK içinde, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (s.186-187). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Aktaş, Ö., Büyüktaş, B., Güllü, M., & Yıldız, M. (2020). COVID-19 virüsünden kaynaklanan izolasyon günlerinde spor bilimleri öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutumları. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9.
- Akyavuz, E. K., & Çakın, M. (2020). COVID-19 Salgınının Eğitime Etkisi Konusunda Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4),723-737. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44140>
- Antalyalı, Ö. L. (2004). *Uzaktan eğitim algısı ve yöneylem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Asandaş, N., & Hacıcaferoğlu, D. (2021). Koronavirüs (COVID 19) Döneminde Uzaktan Eğitim Süreci. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 213-223.
- Bakioğlu, B., & Çevik, M. (2020). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 5(2),368-388.
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., & Şahin, E. (2020). Koronavirüs(COVID- 19) Pandemi Sürecinin Getirisi Olan Uzaktan Eğitimin Etkiliği Üzerine Bir Çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Bayındır, N. (2021). Öğretmenlerin Pandemi Sonrası Rezilyans Düzeylerine İlişkin Algıları. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2),353-362.
- Bayır, T. (2021). Koronavirüs (COVID-19) ile Yeni Dijital Dünyada Değişen Tüketici Tercihleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17 (Pandemi Özel Sayısı), 3621-3640. <https://doi.org/10.26466/opus.829515>
- Bayram, E., Bıyık, Z., & Gölbaşı, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitimle gerçekleştirilen Türkçe dersine yönelik algıları. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(Özel sayı 1), 28-41.

- Bayram, M., Peker, A. T., Aka, S. T., & Vural, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 330-345. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.586113>
- Belay, D. G. (2020). COVID-19, Distance Learning and Educational Inequality in Rural Ethiopia. *Pedagogical research*, 5(4). <https://doi.org/10.29333/pr/9133>
- Bir, A. A. (1999). *Sosyal Bilgiler Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Bojović, Ž., Bojović, P. D., Vujošević, D., & Šuh, J. (2020). Education in times of crisis: Rapid transition to distance learning. *Computer Applications in Engineering Education*, 28(6), 1467-1489. <https://doi.org/10.1002/cae.22318>
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Budak, F. & Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1),62-79. <https://doi.org/10.35375/sayod.738657>
- Chakraborty, I., & Maity, P. (2020). COVID-19 outbreak: Migration, effects on society, global environment and prevention. *Science of the Total Environment*, 728, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138882>
- Çaykuş, Ö. G. & Çaykuş, D. Ö. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Çocukların Psikolojik Dayanıklılığını Güçlendirme Yolları: Ailelere, Öğretmenlere ve Ruh Sağlığı Uzmanlarına Öneriler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5),95-113.
- Çetin, M., Yılmaz, S. H., & İlhan, I. (2021). Koronavirüs(COVID 19)Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Perspektifinden Nitel Bir Araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 136-161. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.882057>
- Çiçek, İ., Tanhan, A., & Tanrıverdi, S. (2020). COVID-19 ve Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 1091-1104. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787736>
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). COVID-19 Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775620>
- Devran, Y., & Elitaş, T. (2016). Uzaktan eğitim: Fırsatlar ve tehditler. *Online Academic Journal of Information Technology*, 31-40.
- Elitas, T., & Devran, Y. (2017). Yeni iletişim teknolojilerinin uzaktan eğitime entegrasyon sürecinde sanal sınıf ortamları: ATAUZEM Örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 213-225.

- Dikmen, S., & Bahçeci, F. (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Yükseköğretim Kurumlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Stratejileri: Fırat Üniversitesi Örneği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(2), 78-98. <https://doi.org/10.33907/turkjes.721685>
- Ekiz, M. A. (2020). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Karantina Dönemindeki Uzaktan Eğitim İle İlgili Görüşleri (Nitel Bir Araştırma). *Journal of Sport and Recreation Researches*, 2 (Özel Sayı 1),1-13.
- Genç, M. F., Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) sürecinde ilâhiyat fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları. *Turkish Studies*, 15(4), 403-422. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43798>
- Genç, S. Z., Engin, G., & Yardım, T. (2020). Pandemi (COVID-19) Sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Lisansüstü Öğrenci Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 134-158. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.782142>
- Gençoğlu, C. & Çiftçi, M. (2020). Covid-19 Salgınında Eğitim: Türkiye Üzerinden Bir Analiz. *Journal of History School*, 46, 1648-1673. <http://dx.doi.org/10.29228/Joh44212>
- Hammoumi, A., & Qesmi, R. (2020). Impact assessment of containment measure against COVID-19 spread in Morocco. *Chaos, Solitons & Fractals*, 140, <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2020.110231>
- İmamoğlu, H. V., & İmamoğlu, F. S. (2020). Coronavirüs Salgını ve Uzaktan Eğitim Süreci Hakkında Öğretmen Görüşleri: Şehit Bülent Yalçın Spor Lisesi ve Şehit. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4),742-761.
- Karaca, Ş., & Kelam, D. (2020). COVID-19 Gölgesinde Uzaktan Eğitim Hizmet Kalitesinin İncelenmesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*,(5), 7-18.
- Karakuş, İ., & Yelken, T. Y. (2020). Öğrencilerinin Sosyal Bulunuşluk ile İşlemsel Uzaklıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(1),186-201. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3506>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık 23. Basım.
- Keskin, M., & Kaya, D. Ö. (2020). COVID-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Larsen, L., Helland, M. S., & Holt, T. (2022). The impact of school closure and social isolation on children in vulnerable families during COVID-19: a focus on children's reactions. *European child & adolescent psychiatry*, 31(8), 1-11. <https://doi.org/10.1007/s00787-021-01758-x>
- MEB. (2020). COVID-19 da uzaktan eğitim. <http://19.meb.gov.tr/covid19.html?catNo=11> Erişim tarihi: 25.07.2020

- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Turan, S.). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Özdemir, M., & Doğruöz, E. (2020). *Bilimsel Araştırma Desenleri*. N. Cemaloğlu içinde, Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik (2. baskı ) (s. 66-102). Ankara: Pegem Akademi.
- Rao, N., & Fisher, P. A. (2021). The impact of the COVID-19 pandemic on child and adolescent development around the world. *Child development*, 92(5), e738. <https://doi.org/10.1111/cdev.13653>
- Saygı, H. (2021). COVID-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2),109-129.
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). COVID-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Journal of International Social Sciences Academic Researches*, 4(1),40-53.
- Sertdemir, A. (2020). Türkiye'nin Koronavirüsle Mücadele Performansı Üzerine Bir Değerlendirme. *Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 15-26.
- Singhal, T. A. (2020). Review of Coronavirus Disease-2019 (COVID-19). *Indian J Pediatr* 87, 281–286 <https://doi.org/10.1007/s12098-020-03263-6>
- Solak, H. İ., Ütebay, G., & Yalçın, B. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin basılı ve dijital ortamdaki sınav başarılarının karşılaştırılması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1),41-52.
- Sözen, N. (2020). COVID-19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 302-319.
- Şimşek, P. A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Taş, H. (2021). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uygulamaya Konan Uzaktan Eğitimin Paydaş Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi*, 12(23), 23-49.
- Telli, S. G., & Altun, D. (2021). Coronavirus (Covid-19) Pandemisi Döneminde Çevrimiçi Öğrenme. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 90-107. <https://doi.org/10.32329/uad.916837>
- Ünal, B. B. (2017). Web tabanlı uzaktan eğitimin fen bilimleri konularında öğrenci başarısına etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9),481-490.
- Yaman, B. (2021). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Türkiye Ve Çin'de Uzaktan Eğitim Süreç Ve Uygulamalarının İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırma Dergisi*, 144-157. <https://doi.org/10.26466/opus.857131>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yirci, R., & Özdemir, T. Y. (2021). COVID-19 Pandemisinin Sosyoekonomik Ve Psikolojik Göstergeleri İle Türk Eğitim Sistemi Üzerindeki Etkileri1. *Journal of History School*,53, 2440-2466. <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.52016>

### Extended Abstract

**Introduction:** A major crisis has emerged in the world with the Covid-19 virus, which has affected China and then the world. Although this crisis affects societies in every aspect, it can be thought to have a greater impact on schools, which are an open system. The COVID-19 pandemic has caused the disruption of the educational life of billions of students worldwide. In this context, it has become important for children affected by the Covid-19 pandemic in social and psychosocial areas to continue their development as healthy individuals in these areas. In the world and in Turkey, to minimize the impact of the COVID-19 pandemic on children and to enable distance education to be offered more efficiently and effectively, to make educational arrangements; It is also seen as an important value in terms of completing the deficiencies in the distance education process and determining the positive results. For these reasons, examining the views of teachers and administrators about the opportunities and threats posed by the pandemic process for education constitutes the problem of this research. The aim of this research is to reveal the views of teachers and administrators about the opportunities and threats posed by the pandemic process for education.

**Method:** This study is qualitative research in phenomenological design. A total of 30 teachers and 20 school administrators working in the 2021-2022 academic year and taking part in the distance education process were voluntarily included in the study. Teachers and school administrators working in public schools in the central districts of Kahramanmaraş and the sample consisted of teachers and school administrators determined by the criterion sampling method from the universe. In this study, content analysis technique was used to analyze the data obtained from the participants using a semi-structured interview form. Six sub-problems were identified in order to achieve the aim of the research "examining the opinions of teachers and school administrators about the opportunities and threats created by the pandemic process (COVID-19) for education". These sub-problems are the opportunities brought by distance education, the problems brought by distance education, what needs to be done for distance education to be efficient, the factors that reduce the efficiency of distance education, the responsibilities of teachers for distance education to be efficient, and the responsibilities of school administrators for distance education to be efficient. These themes are given in comparative tables of administrator-teacher views.

**Findings:** In the light of the information obtained as a result of this research, the negative aspects of distance education are as follows:

- Students cannot participate in the courses due to lack of internet and technological infrastructure,
- Internet connection problems, inability to connect to EBA in the early days of distance education, systemic errors,
- Failure to socialise students who receive distance education at home instead of social interaction with their peers at school; in this case, the inadequacy of distance education in terms of educational aspects while realising the teaching dimension,
- Teachers do not have the competence to use technology during the lessons, and conduct their lessons with lectures,

- Teachers' flexible behaviour due to the lack of supervision in distance education,
- Lack of effective participation of the students in the lessons, irregular attendance of the students to the lessons even if they have the means at home,
- Inability of administrators to follow up the courses
- The fact that the lesson hours are not planned and the families are not aware of distance education
- Lack of digital materials and documents,
- Lack of measurement and evaluation,
- Lack of a suitable teaching environment,
- Failure to achieve the desired efficiency from distance education due to the intervention of parents in the lessons.

**Recommendations:** In the light of the findings, it is recommended to strengthen the EBA system and internet infrastructure, to provide students with access to EBA without the need to use the internet, to cooperate with institutions and organizations to eliminate the lack of technological infrastructure, to require all students supported by technological infrastructure to follow the course, to enrich digital teaching content, and to take measures to enable online assessment and evaluation. In addition, informative activities can be carried out to make students and parents more aware of distance education.